

Kommer Engelskan att erövra världen?

Om någon skulle undra vilket språk som talas av flest människor på jorden, så skulle ni antagligen vara frestad att svara: engelskan.

Men ni skulle ha fel. Jordens mest talade språk är kinesiskan, om vi anser att alla olika dialekter inom detta språkområde kan kallas "kinesiska".

Men engelskan är det mest spridda av alla språk på vår planet.

Som man kan vänta sig är ryskan, tyskan, franskan och spanskan andra stora språk, men hur lätt är det inte att förbise japanskan och hindustani, vilka talas av så många miljoner människor, att de absolut måste räknas till de stora språken.

Egendomligt är å andra sidan också att tänka sig att folken i Sovjetunionen talar åtminstone 145 olika former av ryska.

Bortsett från hundratals språkpillror som talas och förstås bara av vissa isolerade stammar och primitiva folk i Afrika, Sydamerika och Asien finns i dag inte mindre än 3 000 olika språk och större dialekter i vår värld. Mot den bakgrunden är det häpnadsväckande för alla människor — utom engelsmän förstås — att den ordrika engelskan med sitt svåra uttal och sina besvärliga fraser fortsätter att breda ut sig vitt och brett.

Kanske ligger svaret i arten av de ljud som folk åstadkommer när de talar? Kan det vara så att människor instinktivt tycker illa om tyskans kärva, gutturala ljud? Är det kanske så att man misstror människor som talar så snabbt och flytande som bildade fransmän? Varför vill folk inte tala med grymtningar och klickljud som sydvästafrikanerna eller berätta skvaller och nyheter genom att "vissla" fram dem som invånarna på Gomera bland Kanarieöarna? Är det bara en fråga om hastighet? Mellan de 350 stavelser i minuten som talas av fransmännen och de släpiga 50 stavelser i minuten som det polynesiska folket på Söderhavsoarna ger ifrån sig, måste det väl finnas en lycklig medelväg?

Denna lyckliga medelväg är, säger många, engelskan.

Mot slutet av trettioalet var engelskan så vitt spridd och så fast etablerad att den talades i tre femtedelar av alla världens radiosändningar. Tre fjärdedelar av världens post skrevs på engelska, och engelska var språket i över hälften av världens tidningar. Då var engelskan redan på väg att bli Japans officiella affärsspråk, Tysklands vetenskapliga språk, Orientens universella språk och praktiskt taget vartenda lands diplomatiska språk.

Sedan dess har andra världskriget med dess efterverkningar och jaktet efter allmänt välstånd kommit engelskan att genomtränga tidigare "fientliga" motståndsnästen och vinna fastare mark än någonsin som världens mest talade och skrivna språk.

Hur skulle det också kunna vara anorlunda med ett språk som är så egoistiskt att det ensamt bland alla världens språk skriver ordet "jag" (I) med stor bokstav? Det passar ju väl ihop med Caesars berömda uttalande: "Jag kom, jag såg, jag segrade."

Dessutom är engelskan accepterad som det uttrycksfullaste, rikaste språket i världen. Inget annat språk har ett lika omfattande ordförråd — inget är heller så fallet för att "stjäl" och använda ord från andra språk.

Det är inte överraskande att sedan 1600-talet minst 500 konstgjorda språk har lidit skeppsbrott mot engelskans klippfasta popularitet. Engelskan, heter det, duger i alla skiften.

Men antag, säger en del, att världen skulle invaderas av varelser från den yttre rymden — skulle engelskan då också vara tillfyllest?

Ätminstone en människa, en holändsk språkprofessor, tror inte det. Därför har han skapat ett nytt artificiellt språk som han kallar Lincos. Detta, försäkrar han, skall lätt kunna förstås av sådana inkräktare, förutsatt att de över huvud taget liknar oss i mentalitet och utbildning.

Men tills vidare duger engelskan bra för allt fler människor på denna himlakropp utom, egendomligt nog, för många av invånarna på Cape Breton Island i Kanada. Ty där, sägs det, på denna vackra insjörika ö, har gaeliskan — skottarnas och irländarnas traditionella språk — slagit rot och talas mer allmänt än någon annanstans i världen.

A J Branston

